

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1936 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående en utvidgad livsmedelslagstiftning.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 155 i första kammaren av herrar *Stendahl* och *Nylander* samt nr 346 i andra kammaren av herr *Hagberg* i Malmö *m. fl.*

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till en enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för berörda hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver begärt yttrande av medicinalstyrelsen. Ett av styrelsen avgivet yttrande jämte vid detsamma fogat yttrande av näringsrådet finnas såsom bilagor A och B fogade vid detta utlåtande. Utskottet tillåter sig att hänvisa till yttrandenas innehåll.

Till utskottet har vidare inkommit en skrift i ämnet jämte bilagor från Sveriges kemiska industrikontor.

Yrkanden på att livsmedelslagstiftningen måtte göras mera effektiv och att de i spridda författningar förekommande bestämmelserna av hithörande art måtte sammanföras i en enhetlig svensk näringsmedelslag hava redan tidigt framförts inom riksdagen.

Vid 1883 års riksdag väcktes inom andra kammaren en motion (nr 102) av herr Axel Key, vari hemställdes om skrivelse till Kungl. Maj:t angående skärpta bestämmelser rörande kontrollen av handeln med födoämnen och dryckesvaror samt deras beredning till avsalu. Med anledning av motionen avlät riksdagen en skrivelse till Kungl. Maj:t, i vilken riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t täcktes antingen medelst ändringar eller tillägg uti gällande hälsovårdsstadga eller genom särskild författning meddela sådana bestämmelser rörande handeln med födoämnen och dryckesvaror samt deras beredning till avsalu, att däröver en verksammare kontroll, än nu vore möjlig, skulle kunna i hälsovårdens intresse av vederbörande myndigheter utövas.

Vid 1908 års riksdag väcktes inom andra kammaren av herr Wavrinsky en motion, nr 6, med hemställan, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till näringsmedelslag. På hemställan av kammarens tillfälliga utskott nr 2 blev motionen av kammaren avslagen.

Ett nytt initiativ till frågans lösning togs år 1913 av *medicinalstyrelsen*, som i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 september nämnda år hemställde om tillsättande av en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till ny och utvidgad livsmedelslagstiftning.

Vid 1916 års riksdag upptogs frågan ånyo genom motioner i båda kamrarna, i första kammaren av herr Wavrinsky (motion nr 3) och i andra kammaren av herr Persson i Västervik m. fl. (motion nr 10).

Under hänvisning till att frågan genom medicinalstyrelsens initiativ vore föremål för Kungl. Maj:ts handläggning, hemställde första kammarens andra tillfälliga utskott i utlåtande nr 9, att motionen I: 3 icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda. Andra kammarens andra tillfälliga utskott gjorde enahanda hemställan i sitt utlåtande nr 6 beträffande motionen II: 10. Kamrarna fattade beslut i överensstämmelse med utskottens förslag.

Genom beslut den 5 maj 1916 uppdrog Kungl. Maj:t åt en *kommitté* att verkställa utredning och avgiva förslag angående enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning. Den 28 november 1921 avlät nämnda kommitté betänkande med förslag i ämnet.

Det åt kommittén lämnade uppdraget hade givit kommittén anledning att utarbeta ett omfattande förslag till lagstiftning på området, vilken — för att enligt kommitténs åsikt fylla därmed avsett ändamål — icke ansetts kunna inskränkas till vissa allmänt hållna stadganden utan böra utsträckas till en detaljerad reglering av förutsättningarna för tillverkning, saluhållande och utlämnande av ett stort antal angivna livsmedel. I överensstämmelse härmed hade kommittén funnit grundlinjerna för den ifrågasatta lagstiftningen böra i kort sammandrag innefattas i vissa huvudförfattningar av mera principell innebörd, under det att till komplettering härav detaljregleringsföreskrifter beträffande de olika livsmedel eller grupper av dylika, vilka ansetts böra göras till föremål för reglering, stadgats i särskilda specialförfattningar.

Det av kommittén avgivna betänkandet innehåller sålunda förslag till följande författningar, nämligen:

dels livsmedelslag med straffbestämmelser ej mindre vid saluhållande eller utlämnande av livsmedel, vilka äro att anse såsom skadliga att förtära eller eljest äro otjänliga till människoföda, än även vid saluhållande, försäljning till allmänheten eller utlämnande mot vederlag till allmänheten av livsmedel under omständigheter, som äro ägnade att vilseleda köpare eller mottagare om varans beskaffenhet, myckenhet eller ursprung,

dels livsmedelsstadga, som är avsedd att reglera tillämpningen av livsme-

delslagens bestämmelser och i övrigt fullständiga nämnda lags jämförelsevis kortfattade och abstrakta straffbud,

dels livsmedelskontrollförordning med föreskrifter i fråga om organisationen av livsmedelskontrollen,

dels kungörelse med vissa bestämmelser att iakttagas vid livsmedelslagens tillämpning, innefattande en allmän inledning till ett antal följdförfattningar och i övrigt gemensamma föreskrifter för de särskilda, i följdförfattningarna angivna livsmedlen,

dels nyssnämnda följdförfattningar, vilka äro avfattade i kungörelseformen och innehålla stadganden i fråga om de egenskaper hos livsmedlen, vilka ansetts vara så önskvärda, att avvikelser därifrån borde drabbas av livsmedelslagens straffhot,

dels kungörelse med vissa bestämmelser rörande kontroll över vattenledningar,

dels förordning med vissa bestämmelser att iakttagas vid utförsel från riket av margarin och margarinost,

och dels utkast till förordning angående införandet av de föreslagna författningarna.

Såsom särskilda bihang hava vid betänkandet fogats

dels förslag till föreskrifter rörande undersökning av vissa livsmedel,

dels ock ett antal av kommitténs sakkunniga utarbetade redogörelser för av dem företagna undersökningar.

I sitt betänkande anförde kommittén, bland annat:

Under arbetets gång hade kommittén kommit till den uppfattningen, att den nya lagstiftningen för att fylla därmed avsett syfte icke kunde inskränkas blott till vissa allmänt hållna stadganden utan måste utsträckas till en detaljerad reglering av förutsättningarna för tillverkning, saluhållande och utlämnande av ett stort antal angivna livsmedel. Då emellertid antalet av de livsmedel, som borde göras till föremål för en dylik detaljering, vore betydligt, hade kommittén ännu icke medhunnit att utarbeta förslag till författningar rörande alla sådana livsmedel eller grupper av dylika. Kommittén hade emellertid ansett sig icke böra dröja med framläggandet av redan vunna resultat av kommitténs arbete, till dess det kommittén lämnade uppdraget blivit slutfört.

Vidare meddelade kommittén, att alltsedan hösten 1918 mellan delegerade från Sverige, Norge och Danmark pågått ett samarbete på livsmedelslagstiftningens område. Detta samarbete hade lett till det resultat, att delegerade sett sig i stånd att i de tre länderna framlägga i det huvudsakliga likalydande förslag till ett stort antal författningar.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1922 skall kommitténs arbete vila från och med den 1 januari 1923 och därefter icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande upptagas.

Vid 1928 års riksdag hemställdes i två motioner (I: 70 av herr Clemendtson m. fl. och II: 194 av herr Lorichs m. fl.), att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att det av 1916 års kommitté framlagda förslaget till enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning måtte efter slutförd granskning snarast möjligt föreläggas riksdagen.

Andra lagutskottet anförde i utlåtande (nr 23) över motionerna:

Såsom den ovan lämnade redogörelsen giver vid handen, föreligger sedan år 1921 ett av en år 1916 tillsatt kommitté utarbetat förslag till livsmedelslagstiftning. Kommittén synes, såsom helt naturligt varit, vid sitt arbete utgått från de förhållanden på förevarande område, som framkallades av den med världskriget sammanhängande kristiden. De bestämmelser, som kommittén föreslagit, äro synnerligen detaljerade och den av kommittén förordade livsmedelskontrollen skulle, om den genomfördes, medföra stora kostnader såväl för kommunerna som för statsverket.

Då efter kristidens upphörande en väsentlig förändring inträtt på det område, varom här är fråga, anser sig utskottet icke kunna biträda motionärernas yrkanden om en hemställan, att kommittéförslaget efter slutförd granskning måtte läggas till grund för förslag till ny lagstiftning i ämnet. Enligt utskottets mening föreligga för närvarande ej erforderliga förutsättningar för att riksdagen nu skulle taga ställning till frågan på vad sätt utredningsarbetet rörande omfattningen och innehållet av ny livsmedelslagstiftning bör bedrivas.

Reservation anfördes av herr Magnusson i Kalmar.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

I en till Kungl. Maj:t i november 1935 avlämnad redogörelse för verkställd utredning angående de svenska enhetsprisföretagen (statens offentliga utredningar 1935: 63) hava inom handelsdepartementet tillkallade sakkunniga anført, bland annat:

De sakkunniga hava icke funnit enhetsprisföretagens försäljning av livsmedel särskilt motivera en utvidgad livsmedelslagstiftning. Då sakkunnigas uppdrag är begränsat till nämnda företags verksamhet, ha de ansett sig icke böra närmare ingå på frågan om behovet inom näringslivet överhuvud av en dylik lagstiftning eller än mindre på frågan om sättet för dennas utformande. Rent principiellt bör emellertid kunna hävdas, att gällande lagstiftning på området är otillfredsställande, framför allt ur ekonomisk synpunkt. Det torde ofta vara för allmänheten omöjligt att vid en yttre granskning bedöma ett födoämnes kvalitet. Under sådana omständigheter är det med hänsyn till de enskilda konsumenternas berättigade anspråk av vikt, att nödiga garantier beredas med avseende på kvaliteten hos de varor, som saluhållas. Så är fallet även ur en annan, mera allmän synpunkt. De livsmedel, som i ett eller annat avseende äro förfalskade, tillverkas och försäljas naturligen därför, att de kunna framställas till billigare pris än de oförfalskade. Genom förekomsten av mindervärdiga produkter utsättes den lojala industrien och handeln för risken av en betydande konkurrens. Enligt sakkunnigas mening tillhöra livsmedlen den kategori av varor, där en — i detta fall utvidgad — kvalitetsskyddande reglering låter sig genomföras.

I motionerna har omnämnts, att den nyaste utländska lag på livsmedelslagstiftningens område vore den norska lagen i ämnet — lov om tilsyn med næringsmidler den 19 maj 1933 nr 3. Denna lag återfinnes i norsk lovtiden 1933, 1:ste avdelning, sid. 314—316.

Den i medicinalstyrelsens och näringsrådets yttranden omförmälda, av styrelsen år 1935 till Kungl. Maj:t ingivna framställningen om behovet av

en utredning angående anordnandet av ett socialhygieniskt institut är, enligt vad utskottet inhämtat, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Beträffande livsmedelsindustrien i vårt land får utskottet lämna nedanstående, ur den officiella statistiken hämtade uppgifter.

Å r	Antal arbetsställen	Förvaltningspersonal	Arbetarpersonal	Salutillverkningarnas värde kronor
1913	3,088	5,148	35,868	565,148,937
1915	3,225	5,033	37,638	722,783,322
1918	2,852	5,073	33,398	773,472,397
1919	3,122	5,810	37,252	1,210,575,369
1921	3,431	5,433	41,406	1,395,619,837
1925	3,486	5,446	41,810	1,092,170,000
1930	4,307	6,105	43,713	1,128,234,000
1933	4,202	6,877	41,611	1,037,204,000

I förevarande sammanhang må omnämnas, att riksdagens första kammare den 2 sistlidne april (i anledning av motion nr 297 av herr Westman; första tillfälliga utskottets utlåtande nr 9) för sin del beslutit, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om smörets och margarinets näringsfysiologiska betydelse och om behovet av kontroll över vitaminiserat margarin, samt att de förslag, vartill denna utredning kunde föranleda, måtte föreläggas riksdagen.

Sedan första kammaren tillkännagivit sitt nämnda beslut för andra kammaren, har sistnämnda kammars andra tillfälliga utskott, som till behandling upptagit dels en av herr Johanson i Hallagården m. fl. väckt motion, nr 617, likalydande med motionen I: 297, dels ock första kammarens första tillfälliga utskotts nyssnämnda utlåtande nr 9, i utlåtande nr 9 föreslagit, att andra kammaren för sin del måtte biträda första kammarens beslut i ärendet.

Andra kammaren har den 6 innevarande maj bifallit andra tillfälliga utskottets hemställan.

Av vad som anförts i de nu föreliggande motionerna samt i medicinalstyrelsens till utskottet avgivna yttrande finner utskottet framgå, att starka skäl tala för, att frågan om en utvidgad livsmedelslagstiftning i vårt land bringas till lösning. De förslag, som framlagts av 1916 års kommitté, synas emellertid enligt utskottets mening icke vara av den beskaffenhet, att de böra läggas till grund för lagstiftning i ämnet. En ingående utredning av frågan bör därför komma till stånd.

Den lagliga reglering av hithörande spörsmål, som utskottet förordar, bör icke göras vidlyftigare än omständigheterna oundgängligen påfordra. Av vikt är att planläggningen av densamma sker ur enhetliga synpunkter. Utredningsarbetet bör vidare enligt utskottets mening bedrivas på sådant sätt,

Utskottet.

att, i den mån det lämpligen låter sig göra, ett eller flera av de till ifrågasvarande rättsområde hörande spörsmålen utan tidsutdräkt upptagas till behandling för sig och, sedan utredning därutinnan slutförts, förslag beträffande desamma föreläggas riksdagen utan att slutförandet av den föreslagna utredningen i dess helhet först behöver avvaktas.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av motionerna I: 155 och II: 346, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en förutsättningslös utredning rörande en ur enhetliga synpunkter planlagd, utvidgad livsmedelslagstiftning samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 8 maj 1936.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Frändén, Sigfrid Hansson, Gustaf Tamm**, *Sam Larsson**, *Hagman**, *P. Sandström* och *Norman*;

från andra kammaren: herrar *Österström**, *Hage*, *Johanson* i Hallagården, *Olovson* i Västerås, *Pettersson* i Hällbacken, *Sandström* i Sollefteå*, *Molander** och *Thorell*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga A.

Medicinalstyrelsens yttrande.

Till riksdagens andra lagutskott.

Genom Socialdepartementets ämbetsskrivelse den 14 februari 1936 har medicinalstyrelsen anbefallts att till Eder avgiva yttrande över motionen nr 155 i första kammaren om en enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning.

Styrelsen har remitterat ärendet till näringsrådet, vars yttrande bifogas och i vilket styrelsen för sin del i allo instämmer.

För egen del får styrelsen anföra följande.

Sedan år 1913 har behovet av en livsmedelslag stått klart för styrelsen, som också upprepade gånger i skrivelser framhållit nödvändigheten av en sådan.

I och med livsmedelshanteringens alltjämt fortgående industrialisering blir behovet av reglerande lagbestämmelser större och större. Att undan för undan genom särbestämmelser skapa regler härutinnan är icke lämpligt, utan böra nu befintliga särbestämmelser inarbetas i en allmän livsmedelslag.

För att ytterligare belysa behovet av en sådan lag må här nedan lämnas utdrag ur en del av styrelsen sedan år 1931 avlätna skrivelser i ärenden berörande ifrågavarande ämne.

Om smör och margarin.

Den 13 augusti 1934 till smör- och margarinkommittén angående smörets och margarinets näringsfysiologiska betydelse.

Styrelsen anförde därvid bland annat.

»Styrelsen vill till en början framhålla, att enligt svensk livsmedelslagstiftning 'margarinet' icke är något enhetligt näringsfysiologiskt begrepp. Enligt Kungl. Maj:ts förordning den 30 juni 1932 (nr 355) förstås nämligen med margarin varje smörliknande vara av vad ursprung, blandning eller sammansättning som helst, så vida däri ingår fett, som ej är framställt ur mjölk . . . I avsaknad av eget hygieniskt laboratorium, till vilket styrelsen kan hänvisa undersökningar av ifrågavarande art, samt av behövliga medel för erforderliga undersökningars bekostande, ser sig medicinalstyrelsen ej i stånd att organisera och ombesörja det vetenskapliga arbete på och även utanför laboratorier, vilket måste föregå ett besvarande av det av Eder uppställda spörsmålet . . . »

Om fiskvaror.

Den 30 augusti 1932 till firman Bröderna Wallin, Göteborg, angående ifrågasatt tillstånd att färga vissa fiskvaror.

Styrelsen anförde därvid bland annat.

»I skrivelse . . . har Ni anhållit om tillstånd att utan hinder av bestämmelserna i 29 § i giftstadgan få tillverka s. k. Seelachs, bestående av i skivor skuren gråsik, vilken medelst giftfritt färgstoff givits en rosafärg, som påminner om färgen på amerikansk lax . . . » Vidare anfördes »att styrelsen bland annat med hänsyn dels till att betryggande garantier icke torde kunna lämnas för att giftfria färgämnen verkligen komma till användning och vidare

därtill att fisken genom färgningen omvandlas på sådant sätt, att den kan inför konsumenten utgivas för lax, icke anser sig kunna giva sin medverkan till ändring i giftstadgan i den riktningen, att förbud mot tillsats av färgämnen — även icke giftiga — till födoämnen upphäves».

Om konserveringsmedel.

Den 13 november 1933 till Kungl. Danska Generalkonsulatet i Stockholm angående användande av benzoesyra och dess salter såsom konserveringsmedel i margarinindustrien.

Styrelsen anförde bland annat i nämnda skrivelse att användandet av benzoesyra och dess salter såsom konserveringsmedel i margarinindustrien icke vore förbjudet.

Den 21 augusti 1933 till Kungl. Utrikesdepartementet angående bestämmelser för användande av salicylsyra vid konservering.

Styrelsen anförde därvid bland annat att användande av salicylsyra vid fruktkonservering icke vore reglerad i svensk lag eller förordning.

Den 30 augusti 1932 till Kungl. Utrikesdepartementet i anledning av begärda upplysningar av tjeckoslovakiska beskickningen rörande i Sverige gällande föreskrifter om tillverkning av konserver.

Medicinalstyrelsens yttrande innehöll ett referat av giftstadgans bestämmelser.

Om saft.

Den 7 december 1931 till stadsfiskalen i Örebro angående normalsammansättning av apelsinsaft m. m.

Styrelsen anförde bland annat.

»I skrivelse har Ni anhållit om styrelsens utlåtande huruvida saft, beredd av socker och överhuvud av apelsinfrukt och citronfrukt samt försatt med främmande färgämnen (tjärfärgämne) samt försäld under beteckningen 'apelsinsaft' respektive 'citronsaft' kan anses hava 'normal sammansättning hos den vara, vilken genom benämningen utmärkes' efter bestämmelsen i Kungl. förordningen den 29 juni 1917 angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handeln med födoämnen.»

Styrelsen ansåg i sistberörda utlåtande att »saften» avvek från den normala sammansättningen.

Den 10 februari 1936 till Kommerskollegium i anledning av remiss av Lantbruksstyrelsens utredning om förslag i fråga om åtgärder för tillgodogörande av svenska frukter och bär.

Styrelsen anförde i sistnämnda yttrande bland annat.

»Under hänvisning till såväl vad näringsrådet anfört i sitt yttrande som till vad styrelsen ovan framhållit får styrelsen hemställa, att utredningen och förslagen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, varvid styrelsen dock ville framhålla det önskvärda i att frågan om livsmedelslag av Kungl. Maj:t så snart ske kan måtte upptagas till förnyad prövning.»

Den 29 februari 1936 till Konungen i anledning av en från Stockholms stads hälsovårdsnämnd till styrelsen inkommen, genom nämndens försorg verkställd undersökning av bär- och fruktsafter.

Styrelsen anförde i sistnämnda underdåniga skrivelse bland annat:

»Föreståndaren för hälsovårdsnämndens kemiska laboratorium framhåller att kungörelsen snarast borde förtydligas, då det särskilt beträffande saft vore behöfligt med bestämmelser om vad som menades med normal sammansättning samt att även andra varubenämningar än de i förordningen införda behövde liknande skydd.

Föreståndaren för statens farmaceutiska laboratorium, som efter remiss

avgivit yttrande i ärendet till medicinalstyrelsen, anser ävenledes tilläggsbestämmelser till den ifrågavarande kungörelsen önskvärda.

Då medicinalstyrelsen har sig bekant att här påtalade missförhållanden alltjämt fortfara och knappast kunna avhjälpas genom särbestämmelser för bär- och fruktsafter, har styrelsen, i avvaktan på att möjligen frågan om en livsmedelslagstiftning kommer att upptagas till förnyad prövning, låtit här förevarande ärende vila. Styrelsen vill emellertid nu överlämna handlingarna i ärendet till Eders Kungl. Maj:t för kännedom och hemställan, att Eders Kungl. Maj:t, när frågan om livsmedelslag eventuellt kommer att behandlas, ville taga här berörda spörsmål i beaktande.»

Den 5 juni 1934 till Kungl. Lantbruksstyrelsen angående åtgärder rörande saluhållande av konserver av importerade, torkade frukter och bär.

Under erinran att av lantbruksstyrelsens uppgifter framginge, att vissa fabriker börjat i konservburkar inlägga i sockerlag uppmjukad torkad frukt och givit denna vara sken av att utgöra konserverad färsk produkt samt att frukten även blekts med svavelsyrlighet anförde medicinalstyrelsen bland annat följande: »Enligt gällande lagstiftning synes en sådan behandling och konservering av frukt, som ovan beskrivits, svår att förhindra. Emellertid skulle ett dylikt förfarande varit förbjudet, därest det år 1921 framlagda förslaget till livsmedelslag blivit antaget Medicinalstyrelsen finner det i varje fall synnerligen olämpligt, att fruktkonserver behandlas på detta sätt, och får därför instämma i Edert uttalande om att en laglig reglering av livsmedelshandeln i vissa avseenden är behövlig Därest i avvaktan på en sådan lagstiftning bestämmelser kunde utfärdas därom, att av etiketter på konservburkarna framgår vad dessa verkligen innehålla, skulle medicinalstyrelsen anse detta vara en fördel.»

Om torkad frukt.

Den 20 juli 1932 till Kungl. Danska Generalkonsulatet angående förfrågan om bestämmelser rörande import av torkad frukt.

Medicinalstyrelsen anförde bland annat att några särskilda bestämmelser härom icke finnes i Sverige i gällande hälsovårdslagstiftning.

Om kakao.

Den 11 mars 1935 till statsrådet och chefen för Kungl. Socialdepartementet rörande definition å ren kakaoböna.

Medicinalstyrelsen anförde bland annat i sitt yttrande, att Stockholms stads hälsovårdsnämnd hörts och att densamma därvid särskilt framhållit: »Enligt vad nämnden kunnat inhämta hava Svenska Chokladfabrikantförningens medlemmar ej träffat någon överenskommelse om fordringarna å prima kakaobönor. De bestämmelser rörande kakaobönans beskaffenhet, vilka innefattas i den här ifrågavarande definitionen, torde emellertid överensstämma med de fordringar, som varje om sina produkters kvalitet mån fabrikant här i landet uppställer å råvaran för framställning av kakaoprodukter.»

Medicinalstyrelsen förklarade sig från hälsovårdssynpunkt icke hava något att erinra mot den av Office international des fabricants de chocolat et de cacao föreslagna definitionen.

Den 29 februari 1936 i underdånig skrivelse i anledning av en av Stockholms stads hälsovårdsnämnd till styrelsen för kännedom överlämnad, genom nämndens försorg verkställd utredning beträffande kvaliteten å kakao.

Medicinalstyrelsen anförde därvid bland annat.

»Medicinalstyrelsen finner det mindre lämpligt att bland benämningarna i § 1 i nyssnämnda förordning upptaga kakao dels med hänsyn till förord-

ningens ursprungliga ändamål, som var att hejda en under krisåren icke önskvärd utveckling av surrogatfabrikationen, dels ock emedan liknande skäl med dem, utredningsmännen anfört beträffande kakao, kunna återopas ifråga om andra livsmedel för att även benämningar å dessa skulle införas i berörda paragraf.

Medicinalstyrelsen har i avvaktan på att frågan om livsmedelslag skulle inom de närmaste åren upptagas låtit ärendet vila men får nu med överlämnande av handlingarna i underdånighet hemställa att Eders Kungl. Maj:t, när frågan om livsmedelslag eventuellt kommer att till förnyad prövning återupptagas, ville taga här berörda spörsmål i beaktande».

Om kaffe.

Den 16 november 1934 till statsrådet och chefen för Kungl. Socialdepartementet i anledning av remiss i fråga om bestämmelser rörande kaffe.

Styrelsen anförde bland annat.

»I medicinalstyrelsens kungörelse angående fordringar på viktigare proviantartiklar m. m. vid leverans för statens behov den 2 november 1911 hava i § 18 uppställts vissa fordringar å orostade och rostade kaffebönor, men dessa fordringar avse enbart börnornas kvalitet och frihet från skaldelar. I övrigt finnas icke några bestämmelser i detta avseende antagna i vårt land beträffande handelsvaran kaffe

Hälsovårdsföreskrifter, som reglera eller innefatta förbud mot användande av kaffesurrogat, finnas icke.»

Den 14 november 1932 till Konungen i anledning av remiss av underdånig framställning från Kaffe Hag Aktiebolag i fråga om laglig reglering beträffande tillverkning och försäljning av koffeinfritt kaffe. Styrelsen anförde i sitt utlåtande bland annat.

»I övrigt (d. v. s. med undantag av vad i proviantförordningen sägs) finnas icke några bestämmelser i detta avseende antagna i vårt land beträffande handelsvaran kaffe

Emellertid synes det styrelsen lämpligt, att vid ett återupptagande av arbetet på en förbättrad livsmedelslagstiftning bolagets framställning bör upptagas till prövning.»

Med hänsyn till vad ovan anförts anser sig medicinalstyrelsen hava ådaga lagt, att ett trängande behov av en enhetlig och utvidgad livsmedelslagstiftning föreligger, och får styrelsen således på det livligaste tillstyrka bifall till motionen.

Beträffande behovet av ett statligt laboratorium för kontrollen av livsmedel får styrelsen hänvisa till sin år 1935 gjorda framställning till Kungl. Maj:t om behovet av en utredning angående anordnandet av ett socialhygieniskt institut.

Så snart en livsmedelslag blivit antagen bör dock ett provisoriskt livsmedelskontrolllaboratorium anordnas, vilket icke synes möta något hinder, därest medel därför anslås.

Stockholm den 9 mars 1936.

På Kungl. Medicinalstyrelsens vägnar:

G. ANKARSWÄRD.

B. Grapengiesser.

*Bilaga B.***Näringsrådets yttrande till
medicinalstyrelsen.****Till kungl. medicinalstyrelsen.**

Sedan medicinalstyrelsen hemställt om näringsrådets yttrande över en inom riksdagen väckt motion I: 155 om en enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning får näringsrådet med återställande av remisshandlingarna anföra följande.

I motionärernas motivering framhävas de skäl, som från livsmedelsindustriernas och livsmedelshandelns sida tala för behovet av en enhetlig och utvidgad livsmedelslagstiftning. Näringsrådet kan helt giva sin anslutning till vad härom av motionärerna anföres. Härtill vill näringsrådet ur de synpunkter rådet har att företräda betona, att ärendet även har en betydande folkhygienisk räckvidd. En närmare utveckling av denna synpunkt återfinnes i medicinalstyrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 september 1913. Däri berörda hygieniska intressen äro numera icke mindre framträdande. Tvärtom hava de hygieniska önskemålen vuxit i styrka i samma mån som kunskapen ökats om vikten av en fullvärdig föda i allmänhet och vissa dess olika beståndsdelar i synnerhet.

Gentemot kravet på en enhetlig och utvidgad livsmedelslagstiftning har vid olika tillfällen framförts, att en sådan förutsätter förhandenvaron av ett statligt laboratorium för kontrollen av livsmedel. I denna fråga vill rådet påpeka, att begäran om ett sådant ingår i den framställning, som av medicinalstyrelsen förra året gjorts till Kungl. Maj:t om en utredning angående grundandet av ett socialhygieniskt institut, innefattande olika tekniska laboratorier. Rådet vill i detta sammanhang uttala den meningen, att det icke bör möta alltför stora svårigheter att provisoriskt ordna ett livsmedelskontrolllaboratorium, allenast medel därtill anslås. Under sådana förhållanden synes frånvaron av ett statligt livsmedelskontrolllaboratorium icke behöva utgöra hinder för en ny livsmedelslagstiftning, i varje fall icke för upptagande av en utredning rörande densamma.

Med hänvisning till vad sålunda anförts får näringsrådet tillstyrka bifall till motionärernas begäran. Stockholm den 4 mars 1936.

På näringsrådets vägnar:

J. AXEL HÖJER.

Ernst Abramson.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

B. Grapengiesser.